

Taller d'Acompanyament Educatiu per a Famílies

AL BARRI DE LES PLANES-BLOCS
LA FLORIDA

TALLER D'ACOMPANYAMENT EDUCATIU PER A FAMÍLIES

AMB FILLS I FILLES DE 6 A 12 ANYS AL
BARRI DE LES PLANES-BLOCS FLORIDA

1. PRESENTACIÓ:

Què és el taller d'Acompanyament Educatiu per a Famílies

El taller d'Acompanyament Educatiu per a famílies va ser una proposta per a famílies amb fills i filles de 6 a 12 anys que va oferir, gratuïtament, l'Ajuntament de L'Hospitalet en el marc del Pla de Regeneració Urbana integral Les Planes-Blocs Florida a través del Programa d'Acompanyament Educatiu a les Famílies (PAEF) i en col·laboració amb el projecte comunitari Escola de Vida de la Florida.

En aquests tallers un grup de mares i pares que, de forma estable, es reunien un dia a la setmana, una hora i mitja, en vuit trobades, durant el període d'octubre a desembre del curs 2019-2020.

D'aquestes trobades, sis són participades per pares i mares, i a les dues últimes es convida als fills/es a incorporar-s'hi.

Les sis trobades d'adults se centren en fomentar la parentalitat responsable, compartint vivències, experiències i recursos que ajudin a créixer als nens i les nenes autònoms i amb autoestima.

L'Ajuntament va facilitar un servei d'acollida gratuït per als fills i filles de les famílies participants que ho van necessitar.

Aquestes sessions s'han celebrat a les instal·lacions de l'Escola Joaquim Ruyra. El taller s'ha inclòs com a activitat en el marc de l'Escola de Vida que s'impulsa al barri amb seu al centre educatiu.

Què ens motiva a realitzar el Taller

Aquest taller familiar de vivència i reflexió compartida es genera en un espai de suport i cura entre les persones participants a través de l'escolta i el diàleg. El fet de disposar de moments de vivència conjunta facilita la comunicació entre pares i mares, permetent comprendre i transformar alguns comportaments i dinàmiques establerts a través de la proposta. Aquest taller promou funcions preventives alhora que facilita la consolidació i millora d'actituds i estratègies per facilitar el benestar de la família durant la criança i educació, tal com va fer la recomanació de ministres europeus (REC 2006,19) en el marc de la parentalitat positiva.

Així, aquest taller té la finalitat de crear un espai on mares i pares, acompanyats de dos professionals, puguin expressar neguits, èxits i, sobretot, compartir amb altres famílies les seves estratègies i recursos que els funcionen.

Quins són els valors i els objectius del taller?

Els valors base i que es volen promoure amb el taller són:

- ✓ **Confidencialitat:** tractament respectuós de la informació que aporten les persones participants.
- ✓ **Conversa dialògica:** consideració de totes les aportacions de les persones participants posant-les en igual valor.
- ✓ **Generositat i solidaritat:** compartir informació i recursos amb i entre les persones participants.
- ✓ **Honestedat:** transparència en les propostes i les actuacions.
- ✓ **Perspectiva de gènere:** foment de l'apoderament igualitari entre dones i homes, mares i pares en la criança i educació dels seus fills i filles davant el desequilibri observat entre un gènere i altre.
- ✓ **Empatia:** afavorir la comprensió i el respecte vers l'altre.
- ✓ **Responsabilitat:** apoderar a les persones perquè se sentin capaces de prendre el control de les situacions i, així, poder millorar-les.
- ✓ **Cooperació:** fomenta l'aprenentatge entre iguals i la col·laboració dels participants.
- ✓ **Inclusió:** tots els/les participants tenen el dret a participar i sentir-se reconeguts i respectats en la seva singularitat i en la seva diversitat.

Els objectius:

1. Facilitar un espai de cura, reflexió i diàleg on compartir recursos educatius que acompanyin a l'educació positiva.
2. Promoure una parentalitat responsiva que faciliti el benestar i el desenvolupament de cadascuna de les persones que formen part de la unitat familiar.
3. Cohesionar el grup de pares i mares participants per afavorir una xarxa social de suport mutu conformada per les famílies participants.

2. EL DESENVOLUPAMENT DEL TALLER

Les sessions grupals tenen un abordatge experiencial participatiu, interactiu i dinàmic en el qual són acollits els diferents plantejaments familiars.

S'analitzen i revisen situacions presentades per les persones participants, oferint-ne una anàlisi i orientació col·lectives, i acompanyant els processos que sorgeixen en les sessions.

Amb l'objectiu de facilitar el desenvolupament i el reconeixement de les pròpies habilitats parentals dels i les participants, les activitats van dirigides a la reflexió i construcció d'un coneixement compartit que permet comprendre i transformar alguns comportaments i dinàmiques perjudicials alhora que també ofereix eines, pràctiques i recursos saludables per als participants.

Es vol fer constar expressament l'exigència ètica i professional de confidencialitat de qualsevol informació de caràcter personal referida als i les participants que pugui aparèixer durant les sessions.

- ✓ **Espai.** Sempre s'organitza en cercle, amb tantes cadires com participants, estiguin presents o no. Al mig, un recurs bibliogràfic, caramels, mocadors de paper i una espelma. En una taula, els cartells amb els noms de cada participant, per facilitar la coneixença.
- ✓ **Desenvolupament.** En iniciar la trobada s'encén l'espelma per indicar, entre d'altres coses, que comença la sessió. Els formadors fan propostes a partir d'elements que ens ajuden a la reflexió, i a partir de les quals es genera diàleg i coneixement compartit.
- ✓ **Tancament.** Cada sessió es tanca amb un paraula que cada participant escriu sota la consigna "Què t'emportes?". Un dels formadors llegeix les paraules i tots plegats apaguem l'espelma com a ritual de tancament.

Paral·lelament, un grup de monitors atenen, en un servei d'acollida, els fills i filles del/les participants que no poden ser atesos per altres adults de la xarxa de suport familiar.

3. QUIN HA ESTAT EL CONTINGUT DEL TALLER?

El treball compartit i de reflexió del taller es relacionen amb els següents continguts:

- ✓ **Coneixença. Aportacions de temes significatius per les famílies participants.**
- ✓ **La mirada sobre la pròpia família.**
- ✓ **Els estils educatius, les dinàmiques i els fenòmens dels grups familiars.**
- ✓ **El referent adult – Emocions i sentiments i els efectes en la criança i en l'educació.**
- ✓ **La gestió de les expectatives, les preocupacions, les angoixes i les frustracions en el si del grup familiar.**
- ✓ **L'autoestima de l'infant. Actituds que reforcen l'autoestima.**
- ✓ **Les normes, els límits i les fronteres en l'educació familiar.**
- ✓ **La cura d'un mateix per tenir cura de la família.**

A cada sessió s'aporta algun recurs bibliogràfic, audiovisual o artístic que permet a les persones participants indagar i aprofundir sobre els continguts que han aparegut i als que fem referència durant la trobada. Les dues últimes sessions les dediquem a tancar el cicle de trobades amb totes les famílies: s'hi incorporen en la mesura del possible els fills i les filles i les parelles de les persones que han participat al taller.

A continuació us oferim una síntesi dels continguts de les vuit trobades del cicle Taller d'Acompanyament Educatiu per a famílies. A cada sessió s'ha fet un resum que ha estat compartit amb les persones del grup la setmana posterior a la sessió, permetent d'aquesta manera de recordar la sessió i alhora convocar per a la següent trobada.

L'adult referent. Els fills/es aprenen els nostres costums, les normes de comportament, les formes d'expressió o de relació amb cada cosa que fem. Per això és important que siguem conscients del nostre paper com a models. De la mateixa manera, és molt important el llenguatge que anem introduint les persones adultes referents i, en definitiva, la nostra manera de veure i estar en el món.

Recuperem les nostres **figures referents que ens han acompanyat i ajudat a créixer**. Parlar de l'agraïment i acceptació del que van fer aquells que ens van precedir, ens porta a parlar dels nostres propis sentiments de culpa i de la necessitat de acceptar-nos a nosaltres mateixos, amb les nostres llums i les nostres ombres.

Ser honestos amb el que ens passa als adults i poder compartir el que sentim amb la família. Fem en cada moment el que creiem que és millor, amb el que sabem. El fet d'acceptar que no som perfectes però si suficientment bons/es és el més saludable per a nosaltres i els que ens envolten. També per a la criança i l'educació dels nostres fills i filles. Dir-nos el que sentim i pensem reforça la comprensió tant pròpia com de l'altre, afavorint el **desenvolupament de l'autoestima**, tan necessària per a un bon creixement.

COMPORTAMENTS DELS ADULTS QUE FAN QUE ELS FILLS I FILLES CREIXIN AMB AUTOESTIMA

Aspectes destacats per les persones participants

- ✓ Mirar-nos al mirall, reconèixer-nos, no convertint-nos en una caricatura de nosaltres mateixos. No fer coses o desviar-nos dels nostres valors pel que esperin els altres de nosaltres.
- ✓ Els nens/es necessiten saber que els seus pares/mares els acceptaran tal com són; els ajuda a sentir-se segurs/es de si mateixos/es
- ✓ La vida segueix, pas a pas, arribaràs. Demanar ajuda quan calgui, sigues sincera amb tu mateixa.
- ✓ Pinya o unitat familiar per poder-nos recolzar les unes amb les altres.
- ✓ No importa la mida de les coses sinó saber quin valor tenen.
- ✓ Trobar una manera per relacionar-te i interactuar amb el teu fill/a d'una manera dolça.
- ✓ Les preguntes i opinions dels fills/es són importants i és primordial tractar-los amb respecte. Els pares i mares hem de tractar de respondre les preguntes dels fills/es tan honesta i àmpliament com sigui possible. Els nens/es no esperen que els seus pares siguin perfectes, però sí que esperen que siguin honestos
- ✓ La importància d'abordar el tema de la sexualitat amb normalitat i de la manera més natural possible.

- ✓ La imatge corporal i l'autoestima estan molt relacionades; la imatge mental que un té de la seva aparença física, pot afectar a com es veu com a persona. Els pares han de parlar amb els seus fills i filles sobre aquests temes, donant missatges positius i apropiats a la seva edat, que els ajudin a sentir-se millor sobre si mateixos
- ✓ Procurar ensenyar a conjugar en la vida la por, el valor i la cura
- ✓ No passa res per equivocar-nos, estem aprenent.
- ✓ La importància que els petits visquin que tots, persones adultes i infants ens equivoquem. Els nens i les nenes no poden aprendre a gestionar desil·lusions i frustracions sense primer haver-les experimentat. Així que, en lloc de protegir excessivament i tractar de prevenir els seus errors, els pares i les mares hauríem d'ajudar els fills/es a confrontar les situacions amb una actitud positiva.
- ✓ La importància d'ensenyar els valors del món natural, els animals, les plantes, les estacions i que a la fi és d'on venim, el respecte a la natura.
- ✓ Aprendre a ser responsables. Els nens i les nenes maduren quan se'ls donen responsabilitats. Responsabilitats com tasques diàries o setmanals fan saber als fills/es que els pares creuen que són capaços i que confien en ells/es per complir les seves tasques.
- ✓ L'amor i les mostres d'afecte. Parlem de la llar i del que significa tenir un lloc on poder créixer i ser un/a mateix/a. De les relacions de la família, de quin estil promovem, de la importància de les mostres d'afecte (també des del contacte físic, la carícia) i del paper que juguen aquestes en les vinculacions afectives entre nosaltres i els nostres fills/es.

- ✓ La importància d'escoltar, reconèixer i legitimar les emocions que sentim les persones, per després passar a parlar de la importància de l'amor incondicional. És important que els nostres fills i filles sàpiguen que els estimem tot i que els haguem renyat o estiguem enfadats. El nostre amor cap a ells no depèn del que facin, sinó del que són. Posar en dubte el nostre amor cap ells amb un "com que has tirat el menjar ja no t'estimo", els deixa en una situació de profunda solitud i tristesa, que posa en risc la seva seguretat i la seva capacitat d'aprenentatge.
- ✓ El temps que passem en família és important perquè facilita el vincle i complicitats amb els nostres fills/es. És evident que no tot el temps que passem amb els nostres fills/es el gaudim, per això és important identificar i promoure aquelles situacions en què tots podem passar-ho bé junts. En aquest temps agradable compartit construirem vincles de proximitat i confiança amb ells i elles.
- ✓ Reforçar actituds i conductes en els fills/es que ens semblen saludables i desitjables. Plantegem el potencial d'afavorir situacions que promoguin i refermin aquestes actituds i comportaments que valorem importants en els/les nostres fills/es. Pensem entre tots algunes possibles situacions que podem crear a l'entorn de la nostra relació familiar en què ens sigui fàcil reforçar comportaments desitjables i en què sigui possible el comportament que volem potenciar; per exemple, que sigui autònom
- ✓ D'aquesta forma prenem consciència de com allò que diem encasella i permet o no que el nen/a pugui créixer saludablement i adquirir hàbits i comportaments saludables. Si diem "és dolent "o" és un dimoni" potenciem que es comporti com a tal. No deixem marge per al canvi. Amb "és", per tant, reafirmem la seva condició de comportament fix, com de caràcter. A diferència de fer servir "estar", que sí que permet que es canviï.

- ✓ Els límits. Els límits els marquem els adults, sobretot amb les nostres accions, amb el nostre model de comportament. Segons cada família seran diferents: en el menjar, en qüestions quotidianes com veure la televisió, jugar... És important que els criteris de normes de comportament siguin clars i estables, i que les conseqüències de sobrepassar el límit estiguin ajustades a les edats i característiques de els nostres fills i filles. Els nens/es necessiten saber què s'espera d'ells/es, per això és important explicar les coses i avisar abans. Quan el límit ja està establert i interioritzat (tant per a ells com per a nosaltres), no hi ha cap problema en poder negociar i fer algunes concessions, deixant clar que ho són.

- ✓ Càstigs o conseqüències? El contingut del càstig no sempre està relacionat amb el contingut de la conducta inadequada. En canvi, les conseqüències són el resultat natural del comportament realitzat. Per tant, el nen/a aprèn que davant conductes saludables i positives aconseguirà resultats satisfactoris i, per contra, les conductes inadequades comporten resultats no desitjats i que generen malestar. La importància d'aplicar conseqüències és que permeten que el nen aprengui, a través dels seus errors, a resoldre situacions sense danyar la seva autoestima

- ✓ Educar en la llibertat amb responsabilitat. Plantejar-nos les següents preguntes quan estem prenent decisions educatives: el que estem fent, ens ajuda a arribar a on volem? Facilita o dificulta el desenvolupament de l'infant? El fa més o menys autònom? L'afebleix o l'enforteix?

- ✓ Un temps i un espai de cura a nosaltres mateixos per poder tenir cura també dels nostres fills i filles. Parlem de com la idea de "desviure's pels fills" ens porta a un desgast i, també, de com l'expectativa social moltes vegades no preveu la necessitat d'un pare o una mare de poder cuidar-se, i de com tantes vegades aquest erroni mandat social ens genera grans remordiments. Cal cuidar-se per poder cuidar, perquè del que es té se'n pot donar.

VALORACIÓ DEL TALLER D'ACOMPANYAMENT EDUCATIU PER A FAMÍLIES

Els beneficis en termes generals

Els beneficis de la participació grupal en el taller (recollits a través d'un instrument específic d'avaluació) que més han valorat les persones participants han estat, en aquest ordre:

- A)** La seva funció catàrtica, en la mesura que l'expressió d'emocions i sentiments facilita la descàrrega emocional i l'alleugeriment psicològic, que fan més factible l'actuació serena i des del benestar.
- B)** La cohesió i sentiment de grup facilitada per un ambient agradable, de confiança i fiabilitat, que ha promogut la creació d'una xarxa de relacions entre les famílies participants.
- C)** L'altruisme, pel fet de sentir que allò compartit amb la resta de persones participants en el grup era recollit, reconegut i posat en valor, fent-se palesos els efectes de l'empatia i la col·laboració entre les persones.
- D)** L'experimentació i adquisició de recursos que afavoreixen la convivència a través de les activitats i dinàmiques proposades.

Mural conjunt de l'experiència del Taller.

Valoracions de les Famílies participants

En acabar les vuit sessions, les famílies participants han valorat:

“Per a mi, la família és el més important i aquest taller brinda un espai per adquirir recursos per aplicar positivament a la vivència familiar.”

“Un espai no sols d'adquirir coneixements per al bon funcionament de la família, sinó que també és un espai per a nosaltres mateixos, el nostre moment de “desahogo” i de compartir amb d'altres persones. Jo el recomano moltíssim. És molt enriquidor i et fa sentir més fort com a pare.”

“És una gran oportunitat de créixer d'una forma natural i lliure amb d'altres famílies, aprenent coses noves i recordant allò que de vegades oblidem.”

“He après coses noves, hem pogut compartir i expressar com ens sentim com a pares i mares, i ens ha permès conèixer altres famílies amb qui intercanviar informacions, experiències, etc.”

“T'ajuda a compartir amb altres pares i mares, perquè la vida és això, compartir i no tancar-se.”

“És un espai om et pots expressar sense sentir que ho estàs fent malament.”

“Tant els formadors com el grup ens ajuden molt i ens indiquen camins nous per cuidar-nos a nosaltres com a pares i mares, i per conèixer millor els nostres fills i filles. M'ha agradat molt també conèixer altres pares i mares i compartir les situacions que vivim.”

“Moltes gràcies per fer-nos partícips del grup, tant vital per aprendre i ensenyar en la vida, sobretot familiar.”

“Una experiència meravellosa en què han fluït, sense forçar-ho, milers de sensacions positives.”

Altres comentaris recollits durant les sessions:

“Després de fer [...] pensant en el nostre taller, el meu marit em va dir que estava molt orgullós de la meua manera de respondre davant la situació”

“Després del taller em sento més relaxada”

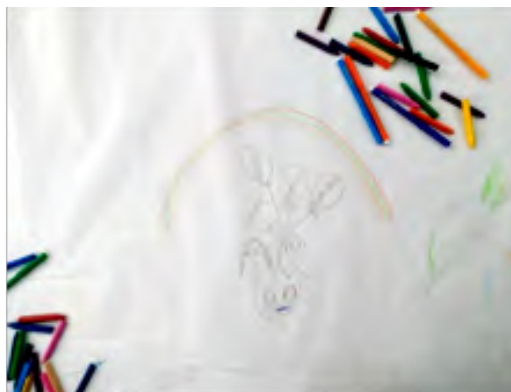

“M’encanta ser al grup i compartir i aprendre amb les altres persones.”

“Hem decidit parlar cada dia 30 minuts amb la meua parella sobre com hem estat amb els nens”.

Dibuixos i expressions de valoració del Taller

4. BIBLIOGRAFIA D'INTERÈS

- **Bach, E.; Martí, C.** (2013) *Por amor a mi Familia. La Fuerza emocional del vinculo con nuestros padres*. Barcelona: Plataforma.
- **Barrutia Leonardo, A.** (2009) *Inteligencia emocional en la Familia*. Córdoba: Toromítico.
- **Gimeno, X. i Careta, A.** (2016). *Joc de cartes per a adults en Família*. Barcelona: Barceelona Espai de Supervisió.
- **Harrison, S.** (2005) *La infancia Feliz*. Vitoria-Gasteiz: Ediciones La Llave.
- **Hellinger, B.** (2011) *Ordenes del amor*. Barcelona: Herder
- **Riera, R.** (2010) *La connexió emocional*. Barcelona: Octaedro.
- **Thió, C.** (2013). *M'agrada la Família que m'ha tocat*. Barcelona. Eumo Editorial.

Autors:

Neus Ballesteros Ventura i Arnau Careta Plans
Equip BES (Barcelona Espai Supervisió)

Col·labora:

Programa d'Acompanyament Educatiu a les Famílies (PAEF)
i Escola de Vida

**L'Hospitalet
de Llobregat**
CIUTAT EDUCADORA